

Υπόθεση C-580/23

Σύνοψη της αίτησης προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

21 Σεπτεμβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Σουηδία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

20 Σεπτεμβρίου 2023

Εκκαλούσες:

Mio AB

Mio e-handel AB

Mio Försäljning AB

Εφεσίβλητη:

Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ για την ερμηνεία των άρθρων 2 έως 4 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας

Προδικαστικά ερωτήματα

«1. Κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον ένα αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης μπορεί να τύχει της εκτεταμένης προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ως έργο κατά την έννοια των άρθρων 2 έως 4 της οδηγίας 2001/29/EK, με ποιο τρόπο πρέπει να διενεργείται η εξέταση –και ποια στοιχεία επιβάλλεται ή είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη– για να διαπιστωθεί αν το αντικείμενο αντανακλά την προσωπικότητα του δημιουργού του εκφράζοντας τις ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές του; Συναφώς, τίθεται ιδίως το ερώτημα κατά πόσον η εξέταση της πρωτοτυπίας πρέπει να επικεντρώνεται σε στοιχεία που αφορούν τη δημιουργική διαδικασία και τις διευκρινίσεις που παρέχει ο δημιουργός σχετικά με τις συγκεκριμένες επιλογές στις οποίες προέβη κατά τη δημιουργία του αντικειμένου ή σε στοιχεία που αφορούν το ίδιο το αντικείμενο και το τελικό αποτέλεσμα της δημιουργικής διαδικασίας και το κατά πόσον το ίδιο το αντικείμενο εκφράζει ένα καλλιτεχνικό αποτέλεσμα.

2. Για την απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα και στο ζήτημα αν ένα αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης αντανακλά την προσωπικότητα του δημιουργού εκφράζοντας τις ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές του, ποια είναι η σημασία του γεγονότος ότι

(α) το αντικείμενο αποτελείται από στοιχεία που απαντούν σε κοινά σχέδια;

(β) το αντικείμενο βασίζεται σε προγενέστερα γνωστά σχέδια και υποδείγματα ή εντάσσεται σε τρέχουσα τάση στον τομέα του σχεδιασμού και αποτελεί παραλλαγή τους;

(γ) πανομοιότυπο ή παρόμοιο αντικείμενο έχει δημιουργηθεί πριν ή – ανεξάρτητα και χωρίς γνώση του αντικειμένου εφαρμοσμένης τέχνης του οποίου ζητείται η προστασία ως έργο– μετά τη δημιουργία του επίμαχου αντικειμένου;

3. Πώς πρέπει να αξιολογείται η ομοιότητα –και ποια είναι η απαιτούμενη ομοιότητα– κατά την εξέταση του κατά πόσον ένα αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης, το οποίο φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, εμπίπτει στο πεδίο προστασίας του έργου και προσβάλλει το αποκλειστικό δικαίωμα στο έργο που έχει ο δημιουργός βάσει των άρθρων 2 έως 4 της οδηγίας 2001/29/EK; Συναφώς, τίθεται ιδίως το ερώτημα αν η εξέταση πρέπει να επικεντρώνεται στο κατά πόσον το έργο είναι αναγνωρίσιμο στο αντικείμενο που φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ή στο κατά πόσον το αντικείμενο που φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας δημιουργεί την ίδια συνολική εντύπωση με το έργο ή σε ποια άλλα στοιχεία πρέπει να επικεντρώνεται η εξέταση.

4. Για την απάντηση στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα και στο ζήτημα κατά πόσον ένα αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης, το οποίο φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, εμπίπτει στο πεδίο προστασίας του έργου και προσβάλλει το αποκλειστικό δικαίωμα στο έργο, ποια είναι η σημασία

(α) του βαθμού πρωτοτυπίας του έργου για την έκταση της προστασίας του έργου;

(β) του γεγονότος ότι το έργο και το αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης που φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελούνται από στοιχεία που απαντούν σε κοινά σχέδια ή βασίζονται σε προγενέστερα γνωστά σχέδια και υποδείγματα ή εντάσσονται σε τρέχουσα τάση στον τομέα του σχεδιασμού και αποτελούν παραλλαγή τους;

(γ) του γεγονότος ότι άλλο πανομοιότυπο ή παρόμοιο αντικείμενο έχει δημιουργηθεί πριν ή –ανεξάρτητα και χωρίς γνώση του έργου– μετά τη δημιουργία του έργου;»

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, Άρθρα 2 έως 4

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (νόμος 1960:729 περί των δικαιωμάτων του δημιουργού επί λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων)

Σύμφωνα με το άρθρο 1, ο δημιουργός λογοτεχνικού ή καλλιτεχνικού έργου έχει δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί του έργου, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για

1. φανταστική ή περιγραφική αναπαράσταση σε γραπτή ή προφορική μορφή,
2. πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή,
3. μουσικό ή σκηνικό έργο,
4. κινηματογραφικό έργο,
5. φωτογραφικό έργο ή οποιοδήποτε άλλο έργο των εικαστικών τεχνών,
6. έργο αρχιτεκτονικής ή εφαρμοσμένων τεχνών, ή
7. έργο που εκφράζεται με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.

Σύμφωνα με το άρθρο 2, το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας περιλαμβάνει, με την επιφύλαξη ορισμένων περιορισμών, το αποκλειστικό δικαίωμα του δημιουργού να διαθέτει το έργο, αναπαράγοντάς το και καθιστώντας το προσιτό

στο κοινό, στην αρχική του μορφή ή τροποποιημένο, μεταφρασμένο ή προσαρμοσμένο σε άλλο λογοτεχνικό ή καλλιτεχνικό είδος ή με χρήση άλλης τεχνικής. Η παραγωγή αντιγράφων περιλαμβάνει κάθε άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή ενός έργου, με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει. Το έργο καθίσταται προσιτό στο κοινό, μεταξύ άλλων, όταν μεταδίδεται στο κοινό ή όταν αντίγραφα του έργου προσφέρονται προς πώληση, ενοικίαση ή δανεισμό ή διανέμονται με άλλον τρόπο στο κοινό.

Σύμφωνα με το άρθρο 53, στοιχείο b, δικαστήριο μπορεί να απαγορεύσει, επ' απειλή κυρώσεων, στο πρόσωπο που προβαίνει ή συμμετέχει σε ενέργεια που προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, να εξακολουθήσει να πραγματοποιεί την ενέργεια αυτή.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Οι διάδικοι της κύριας δίκης είναι, αφενός, η Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag (στο εξής: Asplund) και, αφετέρου, οι Mio AB, Mio e-handel AB και Mio Försäljning AB (στο εξής από κοινού: Mio). Η Asplund σχεδιάζει και κατασκευάζει διάφορα προϊόντα εσωτερικής διακόσμησης και επίπλα. Η Mio δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο στον τομέα των επίπλων και της διακόσμησης κατοικιών.
- 2 Η γκάμα προϊόντων της Asplund περιλαμβάνει τ της κατηγορίας επίπλων Palais Royal (στο εξής: τραπεζαρίες Palais), μια εικόνα των οποίων παρατίθεται κατωτέρω.

- 3 Η γκάμα προϊόντων της Mio περιλαμβάνει τραπεζαρίες της κατηγορίας επίπλων Cord (στο εξής: τραπεζαρίες Cord).
- 4 Τον Οκτώβριο του 2021, η Asplund άσκησε αγωγή ενώπιον του Patent- och marknadsdomstolen (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών) κατά της Mio επικαλούμενη προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Στην υπόθεση αυτή, η Asplund ζήτησε, μεταξύ άλλων, από το Patent- och marknadsdomstolen (πρωτοβάθμιο δικαστήριο βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών) να απαγορεύσει στη Mio, επ' απειλή κυρώσεων, να κατασκευάζει, να διαθέτει στην αγορά ή να πωλεί τραπεζαρίες Cord. Η Mio αρνήθηκε την αγωγή της Asplund.
- 5 Το Patent- och marknadsdomstolen (πρωτοβάθμιο δικαστήριο βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών) έκανε δεκτή την αγωγή της Asplund. Έκρινε ότι οι τραπεζαρίες Palais προστατεύονταν από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ως έργο εφαρμοσμένης τέχνης και ότι οι τραπεζαρίες Cord της Mio παραβίαζαν την προστασία των τραπεζαριών Palais βάσει του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 6 Η Mio άσκησε έφεση κατά της απόφασης του Patent and Market Court (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών) και ισχυρίστηκε ότι το Patent- och marknadsöverdomstolen (δευτεροβάθμιο δικαστήριο βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών) πρέπει να απορρίψει την αγωγή της Asplund. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Patent- och marknadsöverdomstolen (δευτεροβάθμιου δικαστηρίου βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών), τέθηκαν ζητήματα σχετικά με την ερμηνεία της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 7 Η Asplund προέβαλε, κατ' ουσίαν, τα παρακάτω επιχειρήματα. Οι τραπεζαρίες Palais αποτελούν έργα εφαρμοσμένης τέχνης και προστατεύονται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ως έργα. Οι τραπεζαρίες Cord της Mio παρουσιάζουν ουσιώδεις ομοιότητες με τις τραπεζαρίες Palais και θίγουν την προστασία που παρέχεται στις τραπεζαρίες Palais. Συνεπώς, η Mio προσέβαλε το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας της Asplund όσον αφορά τις τραπεζαρίες Palais καθόσον παρήγαγε αντίγραφα των τραπεζαριών Cord και τα διέθεσε στο κοινό.
- 8 Η Mio προέβαλε, κατ' ουσίαν, τα παρακάτω επιχειρήματα. Οι τραπεζαρίες Palais δεν προστατεύονται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι τραπεζαρίες δεν διαθέτουν την απαιτούμενη πρωτοτυπία ώστε να τύχουν της προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Το σχέδιο των τραπεζαριών Palais αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό σε λειτουργικούς και μηχανολογικούς παράγοντες.

Οι τραπεζαρίες Palais στηρίζονται σε απλές παραλλαγές κοινών σχεδίων και υποδειγμάτων και στερούνται πρωτοτυπίας. Στην περίπτωση που οι τραπεζαρίες Palais θεωρηθούν κατάλληλες ώστε να τύχουν της προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, η έκταση της προστασίας θα είναι, σε κάθε περίπτωση, περιορισμένη και πολύ στενή, δεδομένου του μικρού βαθμού πρωτοτυπίας. Οι διαφορές μεταξύ των τραπεζαριών αρκούν ώστε οι τραπεζαρίες Cord να μην θίγουν την οποιαδήποτε προστασία παρέχεται στις τραπεζαρίες Palais. Εν πάση περιπτώσει, οι τραπεζαρίες Cord δεν αποτελούν απομίμηση των τραπεζαριών Palais. Οι τραπεζαρίες Cord αποτέλεσαν αντικείμενο ανεξάρτητης παραγωγής από τη Mio, η οποία εμπνεύστηκε από προγενέστερα δικά της σχέδια και υποδείγματα και από μια διεθνή τάση με στρογγυλά σχήματα και ξύλινες ράβδους ή ράβδους από άλλα υλικά.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

Επί του ζητήματος κατά πόσον ένα αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης έχει την απαιτούμενη πρωτοτυπία ώστε να μπορεί να τύχει προστασίας ως έργο

- 9 Η υπόθεση αφορά αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης με τη μορφή τραπεζαρίας. Κεντρικό ζήτημα της υπόθεσης αποτελεί το αν οι τραπεζαρίες Palais, ως αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης, τυγχάνουν της προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ως καλλιτεχνικά έργα. Το ζήτημα κατά πόσον οι τραπεζαρίες πρέπει να προστατευθούν ως έργα κατά την έννοια της οδηγίας 2001/29/EK πρέπει να επιλυθεί βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης που έχει καθορίσει το Δικαστήριο στη νομολογία του (βλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, σκέψεις 29 έως 31 και 50, και απόφαση της 11ης Ιουνίου 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, σκέψεις 23 έως 26 και 37).
- 10 Ωστόσο, κατά το Patent- och marknadsöverdomstolen (δευτεροβάθμιο δικαστήριο βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών), δεν είναι σαφής ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να ερμηνευθούν και να εφαρμοστούν οι αποφάσεις του Δικαστηρίου σχετικά με την πρωτοτυπία ενός έργου –σύμφωνα με τις οποίες το αντικείμενο πρέπει να εκφράζει τις ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές του δημιουργού. Ειδικότερα, υφίσταται αναμφίβολα ακόμη ασάφεια ως προς τον τρόπο διενέργειας της συγκεκριμένης αξιολόγησης -και των στοιχείων που επιβάλλεται ή είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη- σχετικά με το κατά πόσον ένα αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης αντανακλά την προσωπικότητα του δημιουργού εκφράζοντας τις ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές του.
- 11 Σύμφωνα, αφενός, με μια ερμηνεία, αρκεί ότι ο δημιουργός είχε τη δυνατότητα και πράγματι προέβη σε διάφορα είδη επιλογών κατά τη δημιουργία του αντικειμένου, ότι οι επιλογές αυτές δεν υπαγορεύονται από τεχνικούς παράγοντες, κανόνες ή περιορισμούς και ότι αντανακλώνται και εκφράζονται με κάποιον τρόπο στο αντικείμενο. Μια τέτοιου είδους ευρεία ερμηνεία θα συνεπαγόταν, συνεπώς, στην πράξη ότι το σημείο εκκίνησης της αξιολόγησης είναι η ίδια η

δημιουργική διαδικασία και οι επιλογές του δημιουργού στο πλαίσιο αυτής. Θα συνεπαγόταν επίσης ότι, κατ' αρχήν, όλες οι επιλογές του δημιουργού στο πλαίσιο της δημιουργικής διαδικασίας οι οποίες δεν υπαγορεύονται από τεχνικούς παράγοντες, κανόνες ή περιορισμούς θα θεωρούνται ελεύθερες και δημιουργικές.

- 12 Η ερμηνεία αυτή, η οποία στηρίζεται στις πραγματικές επιλογές του δημιουργού κατά τη δημιουργία του αντικειμένου, θα μπορούσε να συνεπάγεται ότι η εξέταση της πρωτοτυπίας από το δικαστήριο επικεντρώνεται περισσότερο στη δημιουργική διαδικασία και στο γεγονός ότι ο δημιουργός προέβη σε επιλογές στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής παρά στο κατά πόσον το ίδιο το αντικείμενο – ή το τελικό αποτέλεσμα της δημιουργικής διαδικασίας– εκφράζει πράγματι μια καλλιτεχνική προσπάθεια. Συνεπώς, το ζήτημα κατά πόσον το αντικείμενο παρουσιάζει την απαιτούμενη πρωτοτυπία θα καθίστατο περισσότερο ζήτημα απόδειξης παρά νομικό ζήτημα.
- 13 Εάν η ερμηνεία της απαίτησης περί πρωτοτυπίας περιοριζόταν κατά τον τρόπο αυτόν, τούτο θα συνεπαγόταν ενδεχομένως ότι θα επιβάλλονταν σχετικά χαμηλές απαιτήσεις για τις δημιουργικές και ελεύθερες επιλογές στις οποίες πρέπει να έχει προβεί ο δημιουργός και τις οποίες πρέπει να εκφράζει το αντικείμενο μιας εφαρμοσμένης τέχνης. Τούτο, συνακόλουθα, θα μπορούσε να οδηγήσει στην παροχή προστασίας βάσει του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ακόμη και σε αντικείμενα τα οποία δεν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως έργα. Επιπλέον, θα μπορούσε να οδηγήσει στην προστασία ως έργων απλών αντικειμένων τα οποία δεν έχουν δημιουργηθεί εξ αρχής με καλλιτεχνικό σκοπό - ή, εν πάση περιπτώσει, δεν έχουν ατομικό καλλιτεχνικό χαρακτήρα.
- 14 Εάν ένα σχετικά απλό αντικείμενο, το οποίο μπορεί σε πολλές περιπτώσεις να εξακολουθεί να διαθέτει υψηλή εμπορική αξία, λάμβανε την εκτεταμένη προστασία που παρέχει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, θα υπήρχε κίνδυνος αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό και την καινοτομία. Μια χαμηλή απαίτηση πρωτοτυπίας θα ενείχε επίσης τον κίνδυνο περιορισμού της συμμόρφωσης με το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας καθεαυτό.
- 15 Μια χαμηλή απαίτηση περί πρωτοτυπίας για τα αντικείμενα εφαρμοσμένης τέχνης θα ενείχε τον κίνδυνο υπονόμησης της σημασίας της λιγότερο εκτεταμένης προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων. Συναφώς, θα μπορούσε επίσης να τεθεί το ζήτημα του τρόπου συσχέτισης μιας χαμηλής απαίτησης περί πρωτοτυπίας για αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης με την απαίτηση περί ατομικού χαρακτήρα που επιβάλλεται για την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων. Μολονότι το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας και το δίκαιο των σχεδίων και υποδειγμάτων επιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς, το να μπορεί ένα σχέδιο ή υπόδειγμα να τύχει της προστασίας του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας ως έργο, όταν δεν διαθέτει τον απαιτούμενο ατομικό χαρακτήρα ώστε να τύχει προστασίας ως σχέδιο ή υπόδειγμα, δεν φαίνεται εύλογο ή επιθυμητό. Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, παρόλο που η προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων και η προστασία που διασφαλίζεται με το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας μπορούν να παρέχονται σωρευτικώς στο ίδιο αντικείμενο

εφαρμοσμένης τέχνης, η σώρευση αυτή μπορεί να καταστεί δυνατή σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις (βλ. απόφαση στην υπόθεση Cofemel, σκέψη 52). Ωστόσο, μια υπερβολικά χαμηλή απαίτηση πρωτοτυπίας θα δημιουργούσε αντιθέτως τον κίνδυνο να μπορεί το αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης να τύχει διπλής προστασίας στην πλειονότητα των περιπτώσεων. Στις περιπτώσεις αυτές, μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση το είδος της λειτουργίας που πρέπει να επιτελεί η προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης.

- 16 Σύμφωνα, αφετέρου, με μια διαφορετική ερμηνεία, το σημείο εκκίνησης της αξιολόγησης του κατά πόσον το αντικείμενο της εφαρμοσμένης τέχνης αντανakλά την προσωπικότητα του δημιουργού, εκφράζοντας τις ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές του, πρέπει να είναι το ίδιο το έργο· το ίδιο το αντικείμενο πρέπει να αντανakλά την προσωπικότητα του δημιουργού και να παρουσιάζει ορισμένη καλλιτεχνία ή να διαθέτει αυτό που έχει αναφερθεί –τουλάχιστον στο παρελθόν– ως «πρωτοτυπία», μεταξύ άλλων, στη Σουηδία και τη Γερμανία. Η αξιολόγηση σύμφωνα με την ερμηνεία αυτή θα μπορούσε να συνεπάγεται ότι το αντικείμενο πρέπει να διαθέτει ορισμένο ατομικό χαρακτήρα και να είναι κατά κάποιον τρόπο μοναδικό. Ή, με άλλα λόγια, το αντικείμενο πρέπει να διαθέτει ορισμένη ανεξαρτησία και πρωτοτυπία και να εκφράζει την ατομικότητα του δημιουργού.
- 17 Στο πλαίσιο της αξιολόγησης αυτής, δίνεται συνεπώς έμφαση στο κατά πόσον το ίδιο το αντικείμενο της εφαρμοσμένης τέχνης αποτύπωσε ορισμένο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα. Επομένως, το σημείο εκκίνησης της αξιολόγησης του κατά πόσον το αντικείμενο πρέπει να προστατεύεται είναι το ίδιο το αντικείμενο και όχι η δημιουργική διαδικασία του δημιουργού και οι επιλογές στις οποίες πράγματι προέβη κατά τη δημιουργία του έργου. Το ερώτημα πρέπει να είναι κατά πόσον το ίδιο το αντικείμενο αποτελεί καλλιτεχνικό επίτευγμα και εκφράζει μια καλλιτεχνική προσπάθεια.
- 18 Στο πλαίσιο της αξιολόγησης αυτής –ιδίως όσον αφορά ένα αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης– το πρόσωπο που προβάλλει αποκλειστικό δικαίωμα ενδέχεται να πρέπει να εξηγήσει –και πιθανώς και να αποδείξει– τους τρόπους με τους οποίους το αντικείμενο εκφράζει μια καλλιτεχνική προσπάθεια. Σε αδιαμφισβήτητες περιπτώσεις, στις οποίες τα στοιχεία αυτά διακρίνονται με την εξέταση και μόνον του αντικειμένου, ενδέχεται, λόγω της φύσης της κατάστασης, να μην απαιτείται καμία διευκρίνιση ή απόδειξη.
- 19 Πρέπει επίσης να εξεταστεί το κατά πόσον, στο πλαίσιο της αξιολόγησης αυτής, υπάρχει περιθώριο εφαρμογής κάποιου είδους βοηθητικού κανόνα. Παραδείγματος χάριν, μπορεί να τεθεί το ζήτημα κατά πόσον έχει σημασία για την αξιολόγηση το γεγονός ότι πανομοιότυπα ή παρόμοια αντικείμενα έχουν δημιουργηθεί πριν ή –ανεξάρτητα και χωρίς γνώση του αντικειμένου– μετά τη δημιουργία του επίμαχου αντικειμένου. Προκειμένου τούτο να γίνει κατανοητό, επισημαίνεται ότι στο σουηδικό δίκαιο έχει εφαρμοστεί –τουλάχιστον στο παρελθόν– το λεγόμενο «κριτήριο της επανάληψης». Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό, εάν ήταν δυνατή η επανάληψη ενός αντικειμένου αυτοτελώς, το

αντικείμενο δεν πληρούσε την απαίτηση περί πρωτοτυπίας. Ωστόσο, το εν λόγω κριτήριο δεν απαντούσε καθεαυτό στο ερώτημα κατά πόσον πληρούνταν η απαίτηση περί πρωτοτυπίας.

- 20 Κατά την αξιολόγηση της πρωτοτυπίας ενός αντικειμένου, μπορεί επίσης να εξεταστεί η σημασία που μπορεί να έχει το γεγονός ότι το αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης αποτελείται από στοιχεία που απαντούν σε κοινά σχέδια και υποδείγματα ή ότι το αντικείμενο βασίζεται σε προγενέστερα γνωστά υποδείγματα και αποτελεί απλή παραλλαγή τους. Κατά το Patent- och marknadsöverdomstolen (δευτεροβάθμιο δικαστήριο βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών), δεν πρέπει να υπάρχουν εμπόδια στην προστασία ως έργου ενός αντικειμένου εφαρμοσμένης τέχνης που αποτελείται από στοιχεία κοινών σχεδίων και υποδειγμάτων. Προκειμένου να επιτευχθεί η προστασία που παρέχει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, το καθοριστικό στοιχείο πρέπει, αντιθέτως, να είναι το γεγονός ότι τα εν λόγω σχεδιαστικά στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί και συνδυαστεί κατά τέτοιον τρόπο ώστε το τελικό αποτέλεσμα να αξίζει να τύχει της προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ως έργο τέχνης. Ωστόσο, όταν πρόκειται για αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης, τα περιθώρια καλλιτεχνικής δημιουργίας βάσει γνωστών σχεδιαστικών στοιχείων είναι συχνά πιο περιορισμένα. Κατά συνέπεια, οι απλές παραλλαγές προγενέστερων γνωστών προτύπων τα οποία χρησιμοποιήθηκαν ως βάση δύσκολα μπορούν να εκφράσουν το είδος της καλλιτεχνικής προσπάθειας που απαιτείται προκειμένου ένα αντικείμενο να προστατευθεί ως έργο.

Επί του ζητήματος κατά πόσον ένα έργο εφαρμοσμένης τέχνης προσβάλλει το αποκλειστικό δικαίωμα στο έργο

- 21 Στην υπό κρίση υπόθεση έχει ανακύψει ζήτημα ως προς τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να διενεργείται η εξέταση στο πλαίσιο της αξιολόγησης του κατά πόσον ένα αντικείμενο, το οποίο φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, καλύπτεται από το αποκλειστικό δικαίωμα στο έργο που απονέμεται στον δημιουργό από τα άρθρα 2 έως 4 της οδηγίας 2001/29/EK –και προσβάλλει το δικαίωμα αυτό. Κατ' ουσίαν, τίθεται το ζήτημα πώς πρέπει να διενεργείται η αξιολόγηση της ομοιότητας μεταξύ του έργου και του αντικειμένου που φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και ποια είναι η απαιτούμενη ομοιότητα προκειμένου να θεωρηθεί ότι το αντικείμενο που φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας προσβάλλει το έργο.
- 22 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2001/29 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το αποκλειστικό δικαίωμα το οποίο απονέμει η εν λόγω διάταξη στον παραγωγό φωνογραφήματων να επιτρέπει ή να απαγορεύει την αναπαραγωγή φωνογραφήματός του παρέχει στον παραγωγό τη δυνατότητα να αντισταχθεί στη χρήση από τρίτον ενός ηχητικού sample, έστω και πολύ μικρής διάρκειας, από το φωνογράφημά του με σκοπό την ενσωμάτωση του sample αυτού σε άλλο φωνογράφημα, εκτός αν το sample ενσωματώνεται στο άλλο φωνογράφημα υπό μορφή τροποποιημένη και μη αναγνωρίσιμη κατά την

ακρόαση (βλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Pelham κ.λπ., C-476/17, EU:C:2019:624, σκέψη 39).

- 23 Βάσει της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Pelham κ.λπ., μπορεί να γίνει αντιληπτό ότι το στοιχείο που πρέπει να εξεταστεί προκειμένου να θεωρηθεί ότι υφίσταται προσβολή του αποκλειστικού δικαιώματος στο έργο, το οποίο πρέπει να έχει ο δημιουργός βάσει των άρθρων 2 έως 4 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, είναι το κατά πόσον το έργο είναι αναγνωρίσιμο στο αντικείμενο που φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Στην περίπτωση αυτή, ανακύπτουν ζητήματα ως προς τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να διενεργηθεί η αξιολόγηση και τα ακριβή στοιχεία που απαιτούνται προκειμένου το έργο να θεωρείται αναγνωρίσιμο στο αντικείμενο που φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Εάν, αντιθέτως, η εξέταση δεν πρέπει να επικεντρωθεί στο κατά πόσον το έργο είναι αναγνωρίσιμο στο αντικείμενο που φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, τίθεται αντ' αυτού το ζήτημα κατά πόσον το στοιχείο που πρέπει να εξεταστεί είναι το αν το αντικείμενο δημιουργεί διαφορετική συνολική εντύπωση από το έργο ή σε ποια άλλα στοιχεία πρέπει να επικεντρωθεί η εξέταση.
- 24 Στο πλαίσιο αυτό μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί σύγκριση με τους εφαρμοστέους κανόνες σε άλλους τομείς του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας. Καθοριστικός παράγοντας στην περίπτωση της εικαζόμενης προσβολής ενός κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος είναι το κατά πόσον το σχέδιο ή υπόδειγμα που φέρεται να προσβάλλει το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα προκαλεί –ή δεν προκαλεί– διαφορετική συνολική εντύπωση (βλ. άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα). Αντιθέτως, όσον αφορά τα σήματα, η ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης στο πνεύμα του κοινού πρέπει να εκτιμάται συνολικώς, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών παραγόντων της συγκεκριμένης υπόθεσης (βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση της 22ας Ιουνίου 1999, Lloyd Schuhfabrik Meyer, C-342/97, EU:C:1999:323, σκέψη 18). Συναφώς, επισημαίνεται ότι οι σχετικές νομικές πράξεις έχουν διαφορετική διατύπωση όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής των αντίστοιχων αποκλειστικών δικαιωμάτων.
- 25 Όσον αφορά την έκταση της προστασίας ενός έργου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η προστασία του άρθρου 2 της οδηγίας 2001/29 πρέπει να έχει ευρύ περιεχόμενο (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, σκέψεις 40 έως 43). Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι από κανένα στοιχείο της οδηγίας 2001/29 δεν προκύπτει ότι το περιεχόμενο της προστασίας εξαρτάται από ενδεχόμενες διαφοροποιήσεις στις δυνατότητες δημιουργικών παρεμβάσεων κατά την παραγωγή διαφόρων κατηγοριών έργων (βλ. απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, σκέψη 97). Το Δικαστήριο έχει επίσης προσθέσει ότι η έκταση της προστασίας δεν εξαρτάται από τον βαθμό δημιουργικής ελευθερίας που διέθετε ο δημιουργός του και, επομένως, δεν είναι κατώτερη εκείνης της οποίας τυγχάνει κάθε έργο (βλ. απόφαση στην υπόθεση Cofemel, σκέψη 35). Ωστόσο, από τις αποφάσεις αυτές

δεν προκύπτει σαφώς αν οι διαπιστώσεις του Δικαστηρίου αφορούν τη σημασία της πρωτοτυπίας για την έκταση της προστασίας του έργου ή αν, όπως θεωρεί το Patent- och marknadsöverdomstolen (δευτεροβάθμιο δικαστήριο βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών), πρόκειται για διαπιστώσεις ότι τα έργα πνευματικής ιδιοκτησίας διαφόρων ειδών -φωτογραφικά έργα, έργα εφαρμοσμένης τέχνης και άλλα είδη έργων- πρέπει να αξιολογούνται και να προστατεύονται κατά τον ίδιο τρόπο.

- 26 Σε άλλους τομείς του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας, έχει διατυπωθεί σαφώς ότι ο διακριτικός ή ατομικός χαρακτήρας έχουν σημασία για την έκταση της προστασίας. Παραδείγματος χάριν, το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι ο κίνδυνος σύγχυσης είναι τόσο μεγαλύτερος όσο σημαντικότερη είναι η διακριτική δύναμη του σήματος (βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1997, SABEL κατά Puma, Rudolf Dassler Sport, C-251/95, EU:C:1997:528, σκέψη 24, και απόφαση της 22ας Ιουνίου 1999, Lloyd Schuhfabrik Meyer, C-342/97, EU:C:1999:323, σκέψη 20). Επιπλέον, το άρθρο 10 του κανονισμού για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα προβλέπει ότι προκειμένου να εκτιμηθεί η έκταση της προστασίας, λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός της ελευθερίας του δημιουργού κατά την εκπόνηση του σχεδίου ή υποδείγματος. Σύμφωνα με το άρθρο 6, ο ίδιος παράγοντας λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί ο ατομικός χαρακτήρας ενός σχεδίου ή υποδείγματος. Τίθεται το ζήτημα κατά πόσον η προσέγγιση αυτή –η σχέση μεταξύ της διακριτικής ικανότητας ή του ατομικού χαρακτήρα, αφενός, και της έκτασης της προστασίας, αφετέρου,– εφαρμόζεται κατά τον ίδιο τρόπο σε ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά την πρωτοτυπία ενός έργου και την έκταση της προστασίας του.
- 27 Κατά το Patent- och marknadsöverdomstolen (δευτεροβάθμιο δικαστήριο βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εμπορικών διαφορών), φαίνεται πρόσφορη μια ρύθμιση σύμφωνα με την οποία ο βαθμός πρωτοτυπίας έχει σημασία για την έκταση της προστασίας. Όσο πιο πρωτότυπο –ή μοναδικό και καλλιτεχνικά ξεχωριστό– είναι ένα έργο, τόσο μεγαλύτερη πρέπει να είναι η έκταση της προστασίας του.
- 28 Επίσης, κατά την αξιολόγηση της έκτασης της προστασίας ενός έργου, τίθεται το ζήτημα της σημασίας του γεγονότος ότι άλλα παρόμοια αντικείμενα εφαρμοσμένης τέχνης δημιουργήθηκαν πριν ή –ανεξάρτητα και χωρίς γνώση του έργου– μετά τη δημιουργία του έργου.
- 29 Με τον ίδιο τρόπο που αξιολογείται κατά πόσον ένα αντικείμενο εφαρμοσμένης τέχνης μπορεί να τύχει προστασίας ως έργο, για την αξιολόγηση της προσβολής και της έκτασης της προστασίας μπορεί επίσης να εξετάζεται το ζήτημα της σημασίας που έχει το γεγονός ότι το έργο και το αντικείμενο που φέρεται να προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελούνται από στοιχεία που απαντούν σε κοινά σχέδια και υποδείγματα ή βασίζονται σε προγενέστερα γνωστά σχέδια και υποδείγματα ή εντάσσονται σε τρέχουσα τάση στον τομέα του σχεδιασμού και αποτελούν παραλλαγή τους.